Q. D. B. V.

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DOMINO CAROLO,

BORVSSIÆ PRINCIPE, MARCHIONE BRANDENBVRGICO, RELIQVA.

PRÆSIDE

FRIDERICO HOFFMANNO

COLLEGII MED. h. t. DECANO,

PRAXIN CLINICAM MORBORUM INFANTUM,

PRO DOCTORIS GRADU

ET HONORIBUS IMPETRANDIS PUBLICO EXAMINI SISTET

MARTIN GEIGER,

MEMMINGA SVEVVS.

H. L. Q. C.

AD D. JUL. ANNI M. DCC. XV.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ,

Typis IOHANNIS GRVNERTI, Acad. Typogr. *Recusa* 1725.

PROOEMIUM.

MOrtale genus, poſtquam primæva ab ſummi numinis juſſu & præcepto defectione peſſum ſe dedit, præceps in omnis generis calamitates, tamquam in profundiſſimum mare, non modo tunc irruit, ſed continuo fere actu longius delabitur. Id ita fieri is facile intelliget, qui ſecum conſideraverit, quantas in animum tenebras illa prævaricatio induxerit, quantam rerum ignorantiam, qua non ſolum veri cognitione caremus: ſed prava etiam diſpoſitione ad errores proclives aut iis potius imbuti ſumus. Neque ſolum intellectum occupavit tam terribilis caligo, ſed voluntatem maxime etiam debilitavit & pervertit, vt ea nunc affectibus facile & cuivis deſiderio abblandienti ſuccumbat, ſicque vitiorum pudendam ſervitutem ingenuæ & beatiſſimæ libertati, virtuti inquam, anteponat. Quis autem fando aſſequetur animi morbos & languores ſingulos, quum ea non valeamus ſatis enumerare, quæ corpus affligunt, ægritudinum ac dolorum

 innu-

innumera genera, ut verissime sane, quisquis dixerit, universum hominem ab ipsa inde nativitate sua morbum esse. Nulla enim ætas est, quæ non sibi peculiares extimescat morbos, nulla corporis humani habitudo, quam complexionem dicere solent, quæ non pateat certis ac variis ægritudinibus, nullus denique sexus, qui non suos habeat, quos metuat, hostes continuo impetum facturos. Quid non perferunt matres, ante quam tædia gestationis superent, & quam paucissimæ sunt quæ gloriari possint quod Lucinam sine mille doloribus, & periculis adspexerint? Non jam dico morbos nobis a parentibus tamquam hereditario jure quosdam ingenerari: sed illud modo verbulo indicabo, quantumvis sani & sine notabili noxa in lucem protrahamur, in mera tamen vitæ pericula nos conjici. Ipse qui nos ambit, & quo animamur, aer, tam facile inopinam mortem & perniciem quam salutem afferre solet. Adeo nihil est tutum, nulla regio, nullum clima est, nullum anni tempus, quod non ad generandos & fovendos in corpore mille morbos quasi stipem conferat, & nullum vitæ genus aut vivendi ratio quæ incommodis careat, immo nullum aut alimentum aut medicamentum quod non idem validissime nocere queat. Tot tantisque incommodis difficultatibus atque miseriis hominis corpus undiquaque cinctum & circumvallatum est, ut pervideri nequeat quæ cura, quæ sollicitudo & diligentia sufficere possit ad impressionem tot simul conjuratorum hostium, tamque diverso modo nos aggredientium, fortiter & diu sustinendum aut quis artium apparatus expedire jam intricatas malignitate partes & integritati restituere satis valeat. Infans in lucem editus

tus cum ejulatu vix ſalutavit hanc miſeriam, quum jam innumeris ſeptus & obſeſſus periculis de ſalute quotidie quaſi decernere cogitur. Quid faciat autem tenera, imbellis & tantum non omni præſidio orbata ætas, cui nec ipſi licet remedia tollendis malis conquirere, nec indicare quidem ob infantiam, mali ſui conditionem aut magnitudinem, niſi forte miſerrimus ploratus aliaque tunc accidere ſolita alienam miſericordiam moveant. Quo magis convenit eos, qui ſalutarem profitentur artem ingenuo & attento ſtudio imbecillæ ætatis cauſſam ſuſcipere, ut magis magisque clarum & perſpicuum fiat, quæ mala & incommoda hujus ætatis, quibus ſignis agnoſci & quaſi prædici queant, qua cautione præcaveri debeant & denique etiam qua arte, quibus præſidiis debellari poſſint? Is quidem huic diſſertationi inaugurali finis præfixus eſt, &, ut conſequamur, ſummi numinis efflagitamus auxilium.

CAPVT I.
DE
MORBIS INFANTUM IN GENERE.

OBSERVATIONES.

I.

MOrborum infantilium cauſſæ poſſunt maxime referri primo quidem ad nutricis violentos affectus, ſecundo ad lac copioſum, craſſum, caſeo-

ſeoſum & impurum, tertio ad excretionum per aluum turbationem, ex tono ventriculi & inteſtinorum deſtructo, quarto ad inſenſibilem tranſpirationem impeditam, quinto ad nimis teneram & ſenſibiliſſimam membranarum ac generis nervoſi texturam, ſexto denique ad vitium in diæta tam nutricis quam infantis commiſſum.

2. Quia infantes propter teneram fibrillarum & membranarum inteſtinalium texturam, nervorumque ſenſibilitatem perquam facile anomalis & inordinatis motionibus tam ſolidarum quam fluidarum partium patent: hinc non modo omnia, quæ exceſſivis qualitatibus pollent, ipſis noxia ſunt; ſed & cautiſſime, ſummaque cum prudentia ipſis adminiſtranda ſunt remedia, omniaque parum vehementiora ſedulo evitanda.

3. Infantes corpulentiores & ſpongioſori carne præditi, & qui lacte copioſiori & craſſiori veſcuntur, aut qui nutricem habent ſucci plenam & corpulentam, aliis frequentius morbis atque convulſionibus afficiuntur.

4. Vitium, quod nutrices in diæta & vivendi ratione committunt, perſæpe graviter luunt infantes. Quare ut ipſæ fructus horæos, acetaria, uſum vini & ſpiritus vini, nimiumque carnium eſum & frigus quoque veſpertinum improvide admiſſum, amplexus quoque mariti, ne menſes irritentur, evitent, etiam atque etiam cum cura providendum eſt.

5. Acida in copia ſi aſſumant nutrices, vel liberalius utantur vino, quam facillime fomitem epilepticum infanti ingenerant. Interdicendum quoque ipſis eſt caſeo, quia exinde lac viſcidum & craſſum evadit, quod ad ob-

ſtru-

ſtructiones primarum viarum & vaſorum lacteorum, nec non ad generationem calculi in veſica, qui non infrequens huic ætati eſt, proxime diſponit.

6. Nil magis & celerius lædit vel turbat infantis ſtatum, quam præpotens nutricis affectus, videlicet ira, vel terror. Incurrunt exinde facile epilepticas convulſiones, præſertim quando protinus ipſis mammæ præbentur.

7. Infanti lactenti non facile nocet vomitus ſponte obortus, quia naturæ vigorem monſtrat & ab onere alimenti, quod ordinario majori, quam par eſt, copia aſſumitur, ventriculus liberatur.

8. Mirum delinquunt nutrices, quæ nimium infantes alunt, &, quandocunque male habent, mammas obtrudendo lactant: præſertim vero illud nocet, ſi infantes ſunt valde teneri ac parvi, lac vero craſſum ac caſeoſum, quo caſu non poſſunt non multa in infantem incommodæ redundare.

9. Non modo copioſum ſed etiam impurum lac viam ſternit ad morbos infantiles, tale fit ſi nimium comedunt nutrices, corpus vero motu non exercent, ſed ſine labore in magno & alto otio vivunt. Redditur quoque impurum per ſalſa, acida, nimis acria vel ſpirituoſa aſſumta, & quando menſes incipiunt fluere, ubi præſtat ab lactatione abſtinere.

10. Nihil æque infantibus lac ſugentibus male cedit, quam ſi ſæpius lac cum nutricibus mutent. Sicuti enim adulti non æque bene mutationem potus vel alimentorum ferre poſſunt: ſimili ratione id magis de ſenſibi-

ſibilioribus infantum corporibus exiſtimare æquum eſt.

11. Improvidæ alternationes frigoris & caloris non modo infantibus ſed quoque nutricibus nocent, præſertim quum mammas aeri paullo frigidiori exponunt.

12. Nil pejus eſt ac ſi nutrix paſſionibus hyſtericis patet, quum alvus eſt adſtricta &, ob ſpaſmos ac flatus in primis viis, variæ ſanguinis & humorum in corporis partibus fiunt congeſtiones.

CVRATIO.

1. Ad præſervationem infantilium morborum nil convenientius eſt, quam, non modo nutrici ſed & infanti, paullo largiori etiam in quantitate frequentius offerre infuſum herbarum ſanguinem edulcorantium cum aqua calida factum, quem in finem non poſſumus non vehementer laudare infuſum Scorzoneræ, Liquiritiæ, ſeminis fœniculi, herbæ veronicæ, ita enim lac tenue ac fluidum redditur, quo minus anguſtiora vaſa obſtruere, ſed liberius per omnes corporis tubulos ac glandulas ferri poſſit.

2. Quoniam in ventriculo ac duodeno lac ſtagnans facile aceſcit, corroſivum evadit atque coagulatur, ſicque mille gravia mala excitat: hinc omni cum cura agendum eſt, ut lactis illa tam periculoſa coagulatio præcaveatur. Cui ſcopo admodum egregie ſerviunt pulveres, qui lapides cancrorum, ovorum teſtas, radices irid. Florentinæ, crocum, ſemen aniſi vel ejus oleum, ſperma ceti, cinnabarim vel lapidum cancrorum ſolutionem habent atque recipiunt, de quibus doſis bis vel ter ſingulis hebdomadibus commode offerenda eſt.

3. Quia ſanitatis infantilis negotium verſatur maxime

me in debita ac sufficiente fœcum per alvum egestione, hinc ut tonus ventriculi & intestinorum conservetur, nullo vero modo turbetur vel pervertatur, maximopere providendum est. Nil vero potentius id efficit, quam acrium purgantium abusus, externum frigus abdomen feriens, & in nutricibus gravior animi affectus.

4. Omnia purgantia fortiora, acria, ut resinam jalappæ, scammonium, gummi guttæ, elleborum nigrum, esulam, infamia & infantibus absolute noxia declaro, quia non modo ad tormina, & alvi adstrictiones, sed & ad atrophiam & affectus convulsivos disponunt.

5. Ab aloe quoque, ob nimium fervorem & ebullitionem, quam excitat, & sennæ foliis torminosis, abstineant infantes, quia, quo plus remediis alvus ad excretiones irritatur; eo major egerendi postea difficultas, aluique tensio & constrictio subsequitur.

6. Ex mercurio, quocunque etiam modo præparata remedia, præsertim in pulvere ac paullo majori ac repetita dosi, infantibus, qui corrosivam colluviem, ex fœcum virore & torminibus judicandam, fovent, deleteria & infamia judicamus, partim quod gravitate sua hinc inde plicis ventriculi & œsophagi firmius adhærescunt, partim etiam quod accessu bilis acrioris & corrosivi acidi vehementiorem & corrodentem naturam induunt, unde tonus intestinorum mirifice non modo læditur, sed & ad morbos, qui ex debilitate generis nervosi vel spasmo oriuntur, via panditur.

7. Cum metallicis aliis remediis, ut auro fulminante, martialibus, venereis, & antimonialibus, ut Mercurio

 vitæ,

vitæ; pulvere Monckii cautissime quoque agendum est, quia hæc infida & insecura admodum sunt remedia, quum pro conditione humorum in primis viis residentium, quatenus ab iis solvuntur, operationes suas vel languidiori vel vehementiori modo exercent.

8. Omnia quoque acida, quia lac coagulant & obstruunt, infantibus sunt infensissima; hinc lactentibus pariter & lactantibus numquam danda.

9. Ad alvum expediendam & irritandam non facile ultra mannata & rhabarbarina ascendendum est; clysteres vero emollientes omnium sunt utilissimi.

CAPUT II.
DE
TORMINIBUS INFANTUM.

1.

NUllum malum frequentius tenerrima infantium corpora affligit, quam dolorum tormenta intestinorum membranas exagitantia, siquidem hac in ætate tenerrimæ & ad motum subeundum spasmodicum promtissimæ sunt intestinorum, membrorum ac musculorum membranæ.

2. Summa acredo, eaque acido caustica, in lactentium intestinis frequentissime generatur, quæ intestina corrodit, inflammat, lac in grandinosos globulos cogit, ac bilem gramineo vel æruginoso virore imbuit, unde fæces viridissimæ ob acrimoniam lintea corrodunt, podicem vero infantum arrodunt & perpetuum tenesmum faciunt.

3. Cor-

3. Corrosiuas esse infantium virides fæces, præter iam dicta, vel ex eo patet, quod, quibus excipiuntur, ænea vasa arrodunt, & adjecto oleo tartari per deliquium ex viridi rursum filavæ fiunt. Canes vero, qui alias lubentius lacteas infantum sordes absorbent, ab viridibus excrementis plane abhorrent.

4. Multum ad acrimoniam corrosivam bilis & lactis coagulum, infantum & nutricum iracundia contribuit, sique nutrix a coitu non abstinet, & salsis, acribus & acidis vescitur.

5. Omne, quod tonum intestinorum destruit ac retardat excretiones, ad acrimoniam lactis & bilis multum confert, hinc dolores a dentitionis difficultate suborti, ob spasmos, quibus constringunt intestina, lac corrosivum, fæcesque virides sæpe reddunt, quare non infrequens est dentitioni difficili, si diutius durat, tormina & spasmos ventris ex lacte corrupto associari.

6. Quia nimis creber laxantium, ne dicam purgantium usus tonum ac motum intestinorum peristalticum naturalem destruit, hinc quoque ad lactis stagnationem, acrimoniam, tormina ventris & reliquam cruciatuum scenam viam pandit apertissimam.

7. Atrocia intestinorum tormenta, nisi cito opitulemur, & febres, & epilepticas convulsiones, paralyses quoque asthmata aliaque funesta mala in infantibus proferunt.

8. Si fuerint infantes adultiores ablactati, fructus horæi, item mellita, saccharata copiosius assumta, sique citius per alvum obstructam non feruntur, fermentatio-

ne acerrimos ſuccos ingenerant, quorum acrimonia intenſior a ſuperveniente fit iracundia. Fiunt inde præcordiorum anguſtiæ, cardialgicæ tenſiones, febres, bilioſæ vomitiones, appetitus læſiones.

9. In infantibus recens natis meconii retentio ſæpe eſt cauſa torminum, inquietudinis, immo convulſionum.

CVRATIO.

Eo ante omnia dirigi debet, ut acidum primarum viarum corroſivum abſorbeatur, corrigatur, & blande, vel per ſuperiora vel inferiora, educatur. Huic indicationi ſequentia remedia egregie ſatisfaciunt:

1. Porrigendus eſt ſequens pulvis, qui conflatur ex lapidum cancrorum matris perlarum, oſſis ſepiæ, antimonii diaphoretici ſingulorum drachma ſemis, extracti caſtorei liquidi gr. 1. olei macis & aniſi utriusque guttis duabus, ſingulis duabus horis ad ſcrupulum dimidium offeratur in decocto cornu cervi.

2. Clyſter ex emollientibus & demulcentibus compoſitus infundatur. Talis componi poteſt ex decocti hordei excorticati uncia una cum ſemiſſe, olei amygdalarum dulcium drachmis tribus, ſyrupi violarum drachmis duabus, olei tartari per deliquium guttis XX. & olei aniſi guttis ſex, probe commiſcendis.

3. Alvus expediatur rhabarbari Alexandrini, lapidum cancrorum drachma una; adjecto ſyrupo cichorei cum rhabarbaro electuarium fiat, quod in decocto hordei poteſt aſſumi, adjecta mannæ convenienti quantitate.

4. Loco potus offeratur decoctum cornu cervi, vel hor-

hordei, vel gelatina cornu cervi ordinario potui immittatur.

CAUTELÆ.

1. In torminibus ventris cavendum utique eſt ab omnibus ſtimulantibus, ſalſis, acribus, præſertim purgantibus. Admodum enim intutum eſt acerrimam ſaburram, ante quam corrigatur, per longum inteſtinorum canalem evacuare.

2. Reſinoſa, ut eſt reſina jalappæ, imprudentiſſime infantibus ex lacte corrupto acri laborantibus offertur, &, utut copiam humorum aliquot vicibus ejiciat, nihilominus continua ſua irritatione tunicarum inteſtinalium nocet, ſi vero purgandum pulvis Mechoacannæ albæ cum Syrupo datus ſufficit.

3. Præſtat potius acerrimam ventriculi & duodeni ſaburram abſorbentibus & corrigentibus alterare, poſtea mannatis, rhabarbarinis & clyſteribus ejus excretionem moliri.

4. Inſecura quoque tali caſu ſunt emetica, utpote quæ facile in inteſtinis jam diſpoſitis inflammationem ſuſcitant.

5. Neque nutricibus tutum eſt tali caſu offerre purgantia fortiora, ut infans purgetur, nam, cum experientia, tum auctoritate clariſſimorum medicorum evinci poteſt convulſiones in infantibus hac ratione fuiſſe promotas.

6. Quando ſpaſmi & inteſtinorum tormina non tam a cauſſa materiali quam formali, i. e. nervorum tractione per conſenſum a gravi in aliis membris dolore ſubnaſci-

nascuntur, tum laxantia non æque commodum locum inveniunt, sed potius, ut perquam molestæ generis nervosi spasticæ contractiones sopiantur, invigilandum est.

7. Torminibus infantum egregie quoque succurrunt emollientia cum lacte cocta & vesicæ infusa ventrique imposita.

CAPVT III.
DE
EPILEPSIA & CONVULSIONIBVUS.

I.

NUllus affectus tam frequens & quasi proprius est huic ætati, quam ab anno primo ad septimum extendimus, ac epilepsia, nullam aliam, ut videtur, ob caussam, quam quod infantium nervosæ & sensibiles membranaceæ partes ex tenerrimis & valde contractilibus fibrillis sint compositæ, quæ subsequente ætate firmiores, solidiores ac tensiores evadunt, quibus non tam facilis contractio seu irregularis commotio competit.

2. Infans, quo tenerior & ætate minor, & quo sensibiliores affectibusque vehementioribus obnoxii parentes fuerint, aut matres, dum gestarunt fœtum utero, eo plus malo epileptico expositi sunt.

3. Nil celerius dirum hunc affectum in tenellis infantibus producit quam validus terror nutrici incussus, si protinus ab eo mammam præbeat.

4. Infantes comitiali morbo facile laborant, quibus habitudo crassior, tensior & alvus adstrictior est, nec non qui copioso ac crasso lacte nutriuntur, & nihil magis epilepsiam proritat, quam quod ventrem sistit.

5. Or-

5. Ordinario in epilepticas convulſiones, difficulter admodum curabiles incidunt infantes, quando nutricibus menſtruæ purgationes, quibus ab initio lactationis ad tempus caruerunt, revertuntur.

6. Matres gravidæ & nutrices hyſtericæ, ſi acateria, fructus horæos frequentius devorant, vel vina liberaliori manu ingurgitant, perfacile fomitem epilepticum infantibus ingenerant.

7. Meconium quoque retentum cauſſa fieri poteſt epilepſiæ & motuum convulſivorum.

8. Sicuti pueri tuti ab epilepſia redduntur, quibus ſupervenit favus, cruſtra lactea, vel ſcabies cum magnis puſtulis: ita iſtis improvida tractatione retropulſis, ordinario ſubſequitur epilepſia graviſſima.

9. Dolor ex dentitione atrox, tormina quoque ventris & vermes inteſtinorum tunicas lancinantes ſollemnes epileptici mali cauſſa exiſtunt.

CVRATIO cum cautelis.

Hoc modo inſtituenda eſt ut intentio & judicium medici ad cauſſas, vnde malum fuerit ortum, animadvertat. Itaque.

1. Si ex terrore aut alio vehementi affectu nutricis epilepſia naſcatur, id potius agendum eſt, ut inordinatæ ſpaſticæ contractiones placide compeſcantur, quam ut ſpirituoſis acribus, irritantibus aut purgantibus naturam magis turbemus, & motus exaſperemus. Commendamus tali in caſu clyſteres ex floribus herbarum emollientium & ſeminibus carminativorum paratos. Laudamus

mus quoque uſum pulveris Marchionis, ſi miſceatur cum cinnabari, & addatur parum moſchi. Proſunt quoque aquæ florum fragrantium, ut tiliæ, liliorum convallium & alborum, primulæ veris, aurantiorum.

2. Meconio primis menſibus non rite expurgato, ſed ſubſiſtendo acrius facto in inteſtinorum canali; expurgandum illud eſt lenioribus laxantibus, quæ miſceri poſſunt cum abſorbentibus. Utile hunc in finem eſt electuarium ex ſyrupo cichorei cum rhabarbaro, extracto rhabarbari, lapidibus cancrorum & pulvere marchionis paratum.

3. Ex lacte corrupto, corroſivo ſi vitium hoc proficiſcitur, decoctum cornu cervi paullo ſpiſſius pro potu ſumatur, & clyſteres demulcentes & abſorbentes pulveres adjecto croco, moſcho, vel momento extracti caſtorei in uſum vocentur.

4. Si primæ viæ ab ſordibus acido-corroſivis ſint purgandæ, id præſtandum eſt decocto mannæ ſucceſſive dato, cui aliquot guttulæ olei tartari per deliquium inſtillentur.

5. In dolore dentium graviori ſpiritus noſter anodynus mineralis optatiſſimam fert opem.

6. Si vermium cauſſa ſubſit, tunc convenit ea dare, quæ hiſce interficiendis & expellendis accommodata ſunt.

7. Malo epileptico ex repreſſione ſcabiei vel tineæ capitis aut aliorum exanthematum nato, veſicatorium non ſine fructu in nucha applicatum fuiſſe experientia repetita didicimus.

8. Quando lac craſſum & copioſum cauſa mali eſt,

tunc

tunc pauciori lacte infans alendus, & talia præbenda ſunt nutrici alimenta, quæ illud fluidius & ſeroſius, quod magis laxat, reddunt.

9. Stagnante & infarcto ventriculo ab coagulato lacte, conveniens eſt lene emeticum dare. Sufficit autem unius grani dimidium vel tertiam aut quartam partem de tartaro emetico cum Syrupo violarum & aqua quadam deſtillata ſolutum, ſuppeditare.

10. Caute mercandum eſt in epilepſia cum opiatis, etiam theriaca cæleſti & maſſa pillularum de Cynogloſſa.

11. Ab aſſumtis purgantibus, præſertim reſinoſis & mercurialibus crebrius oblatis, in infantibus adhuc lacte viventibus gulæ ſpaſmum, ut continuo deglutire & certum ſonum edere cogantur, ſæpe animadvertimus quo caſu tutius eſt oleum amygdalarum dulcium cum decocto hordei excorticati, quam purgantia porrigere.

12. In epilepſia & convulſionibus nocet potius quam prodeſt uſus volatilium, etiam externus ſpiritus ſalis ammoniaci, oleum ſuccini, rutæ, quæ omnia caput replent & motus nervorum irritant.

CAPVT IV.
DE PATHEMATIBVS EX DENTITIONE DIFFICILI.
OBSERVATIONES.

I.

Nihil plus incommodi vel periculi tenellis infantibus minatur, quam dentium eruptio, quæ non poteſt doloribus carere, maxime ubi grandiores & acutiores,

ores, ut ſunt dicti canini ſeu oculares, gingivalem carnem perforant.

2. Dolor hic vehemens gingivarum inflammationi plerumque conjunctus, febrem acutam, motus convulſivos, & epilepſiam facile accendit, pavorem quoque in ſomno, vigilias, vomitus, diarrhœas, aſthmata excitat.

3. Infantes, qui ab eruptione dentium male ſe habent, vel etiam febricitant, non omnes motibus convulſivis tentantur. Præcedit plerumque innata vel acquiſita cerebri nervoſique generis debilitas, & ad ſpaſmodicas contractiones diſpoſitio, quæ, dolore acuto cum febre urgente, in actum deducitur.

4. Qui alvo ſunt laxiori præditi, melius ſe habent, quam qui ſunt adſtricta, unde tunc temporis alvum roborantibus vel adſtringentibus continere res periculi pleniſſima eſt, convulſiones enim & atrociora ſymptomata ſubſequuta fuiſſe, narrant hiſtoriæ.

5. Deterrima res eſt, quando ſimul & ſemel plures erumpunt dentes, præſertim canini & molares, quod in ſenſibilioribus ſubjectis, & qui ab iracundis parentibus nati ſunt, non ſine convulſionibns junctis fieri ſolet.

6. Quando eruptio retardatur, creſcentibus ſymptomatibus, naturæ robur imminuitur: unde infantum tenera corpuſcula huic oneri imparia redduntur, & morbus in mortem terminari ſolet.

7. Convulſiones, quæ ex difficultate dentitionis proveniunt, gravius afficiunt caput, maxillas, cum dentibus & oculis, quam alia corporis membra.

8. Signa difficilioris eruptionis ſunt inquietudo, morſus

ſus papillæ mammarum, rubor & tumor gingivæ, & frequentior manus ad os admotio, alvi fluxus copioſior, qui plus prodeſt quam nocet.

9. Sicuti omnis vehementioris doloris, ita etiam ejus, qui ex dentibus naſcitur, ea eſt natura, ut univerſum corpus ſpaſmo afficiat, & ventrem conſtringat, quare in dentitione difficili plerumque etiam male habent primæ viæ, dum non modo lac facile aceſcit & corrumpitur; ſed & inordinate alvus fluit vel ſupprimitur.

CVRATIO cum CAVTELIS.

In cura id maxime agendum eſt, ut dolor & inflammatio placide ſiſtatur: deinde, ut dentium eruptio promoveatur, cui ſcopo obtinendo, quæ ſequuntur remedia, ſatis feciſſe obſervatum eſt.

1. Medulla crurum vituli vel mucilago ſeminis cydoniorum aut linimentum ex ſpermate ceti, Syrupo papaveris albi, oleo amygd. dulcium, croco, nitro paratum & inunctum egregio uſui eſſe ſolent.

2. Sequens mixtura crebrius offeratur, qnæ conſtat aquis liliorum convallium, fl. tiliæ, primulæ veris, ſingularum una uncia, pulveris Marchionis drachmæ dimidio, cum tantundem antimonii diaphoretici, cinnabaris ſcrupulo & croci ſex granis; quibus adjiciantur liquoris noſtri mineralis & ſpiritus ſalis armoniaci, de utroque guttæ circiter decem, & ſyrupi de pœonia vel de papavere rhœade ana drachma ſingularis.

3. Alvus obſtructa clyſtere emolliente & oleoſo aperienda eſt.

4. Nocent in dentitione difficili omnia calidiora, purgantia, externa quoque valde ſpirituoſa naribus oblata, quia omnia ſunt in motu, quem intendunt magis & exacerbant, quam placant, & quia febris ordinarius doloris comes eſt.

5. Ex dentione difficili quando infans laborat, ſuademus, ut nihil ſolidioris cibi aſſumat vel infans vel nutrix, cui potius aquæ potus imperandus eſt, & tenuiſſimus victus; infans vero tenuioribus ſorbitionibus nutriendus eſt.

6. Sicuti ſemper tutius eſt in infantium gravibus morbis nutrici præbere medicamenta, quam infanti: ita quoque hoc valet in gravioribus dentitionis difficilioris ſymptomatibus, ubi lactanti feminæ remedia antiſpaſmodica ex rad. pœoniæ, cornu cervi ſine igne, unicornu foſſili, ſuccino, ambra, moſcho, caſtoreo cum victu tenui & refrigerante danda & imperanda ſunt.

7. Quando dentes plane renuunt erumpere, ſectione ipſis faciendus eſt exitus, & ſcalpello membrana, cui incumbunt dentium extremitates, incidenda eſt, quod ſæpius ex voto ſucceſſit experimentum.

8. Peccant maximopere matres, quæ infantes in morbis, quibus dolor febris aut inflammatio jungitur, nimis calido regimine tractant, & lectis aut conclavibus nimis calidis eos includunt.

CAPVT V.
DE
VERMIBVS.

1. Ver-

1.

VErmes admodum frequentes ſunt inteſtinorum infantilium hoſpites magis tamen eos fovent ablactati, quam qui lacte adhuc nutriuntur.

2. Vermium indicia ſunt tormina, nauſea lypothymiæ, phlogoſes, tuſſes, fluxiones & pruritus narium, ſalivationes crebriores, oris fœtor, urina turbida, febris, vomitus matutinus, ventris intumeſcentia & dolor.

3. Vermes ſæpiſſime dolores pleuriticos ſub coſtis ſpuriis, mentiuntur, quum in inteſtino colo verſantur. In ventriculo ſi reſident, famem ſyncopen & cardialgias faciunt: in medio ventre fluorem alui & lienteriam: in inteſtino recto, pruritum & teneſmum, & ferme ſemper febres putridas, quotidianis ſimiles ſuſcitant.

4. In pueris vermes frequentius graviſſimarum tragœdiarum, ſtupendarum convulſionum & motuum epilepticorum cauſſa ſunt, ut incantamenti ſæpe ſuſpicionem afferant: quæ omnia ſymptomata, enecatis & excluſis vermibus, levantur.

5. Si in ventriculo ſunt, ſtomachus ſæpe inflatur, & tumet, ut compreſſo diaphragmate, ſuffocationis periculum immineat.

CVRATIO cum CAVTELIS.

Hæc commodiſſime procedit, quando habita ratione ſubjectorum, cauſſarum & circumſtantiarum prudenter anthelmintica adhibentur, quæ cum varia ſint, variam etiam indicationem deſiderant.

1. Acidula, ut succus citri, spiritus vitrioli, spiritus nitri, phlegma Vitrioli, ad vermes necandos medicamenta sunt utilissima, præsertim in febribus verminosis; nocent vero majori in copia, quia chylum valde coagulant, neque usurpanda sunt in lactentibus.

2. Camphora, tanacetum & ejus oleum, myrrha, allium, scordium, absynthium, omniaque purgantia, extr. esulæ, resina jalappæ, præstantissima sunt anthelmintica, cautissime tamen cum iis agendum est, quia facile, dum vermes iisdem ejicere conamur, febrem vel alia mala excitamus.

3. Præsentissimum adversus vermes remedium habetur mercurius dulcis, qui etiam sua laude non est fraudandus, cave vero in pulvere vel etiam in copia propines, quia summus virium languor non semel eius abusum sequutus est, cave quoque ab hoc remedio si duodenum acri caustica bile scatet, ne truculenta symptomata insequantur. Commodissime vero datur in electuarii, vel melius adhuc in rotularum forma.

4. Quando mercurialia & acria itemque purgantia danda sunt, præstat in lacte ea exhibere, vel lac super bibere, ita enim felicissime sæpe educuntur vermes.

5. Specificus anthelminticus hic est pulvis qui constat mechoacannæ, mercurii dulcis, seminis santonici, corallinæ, rhabarbari, scordii, cornu cervi usti & nitri, singulorum drachma dimidia, camphoræ sex granis.

nis. Pro ratione ætatis in varias doſes diſpenſandus eſt, redactus etiam in formam electuari dari poteſt cum ſyrupo de cichoreo cum rhabarbaro vel manna.

6. Quando in ventriculo vel tenuibus inteſtinis hoſpitantur, clyſtere ex lacte & melle infuſo ad inferiora alliciendi ſunt.

7. Salia, ut nitrum, arcanum duplicatum, ſal quoque commune, ſal ammoniacum vermibus ſunt infenſiſſima, quia non modo eos interficiunt, ſed etiam expellunt, qua de cauſa acidulæ, thermæ, vel aquæ ſalſæ, ex quibus ſal commune coquitur, liberalius hauſtæ, feliciſſime ſæpius colluviem vermium foras proſcribunt.

8. Nitrum in potu datum in febribus ex putredine verminoſa ortis, magno commodo ac ſaluti eſt, partim quia refrigerat immodicumque calorem temperat, partim quod dolores & ſpaſmos ſiſtit & vermibus inimicum eſt.

9. Peſſima nota eſt, ſi in ventriculo reſident vermes, neque aliud commodius eſt, præſertim in adultis, quam acidulas vel aquas ſalſas bibere, aut pillulas quæ aſam fœtidam, aloen, myrrham & balſamum ſulphuris habent, aſſumere, quibus atrociſſimæ convulſiones ex vermibus ortæ ſanatæ fuerunt.

10. Cautiſſime cum vitriolaceis, præſertim venereis, in hac ætate procedendum eſt, ne coagulando vel irritando inteſtinorum ac ventriculi tonum, graviter turbent ac lædant.

CAPVT VI.

DE ALIIS INFANTVM MORBIS.

OBSERVATIONES.

1.

INter infantiles morbos maxime referendæ ſunt tuſſes ſimplices & ſuffocatoriæ, cardialgiæ, atrophia, rachitis, achores, aphthæ, qui ſinguli vel a vitio primarum viarum aut corruptione ſuccorum, nervorumque moleſta tenſione, obſtructione ac nutritione depravata vel impedita perſpiratione ſuboriuntur.

2. Tuſſis ſæpe ferina & ſicca infantes exercet, cum magna reſpirandi difficultate & ſuffocationis metu, & epidemice ſæpe graſſatur.

3. Aſthma quaſi ſuffocativum fit vel ab inflatione nimia ventriculi, ob lac viſcidum ibi copioſe ſtagnans diaphragmatis expanſionem impediente: quandoque etiam hoc aſthma ſpaſmodicum eſt & ab repulſa e peripheria corporis ad interiora materia excrementitia acri in purpura, tinea capitis, eryſipelate vel cruſta lactea fit, vel etiam ex eo habet, quod reſpirationis nervi tenduntur per conſenſum in dolorifica dentitione.

4. Morbilli, præſertim improvide tractati, & quando excretiones alvinæ, vel etiam transſpiratio inſenſibilis poſt morbum non debita arte procurantur, ſæpiſſime relinquunt aſthma ac infarctum pulmonum a viſcido aeri humore.

5. Cardialgia fit ab inflatione ventriculi, vel etiam

inte-

inteſtini coli ſtagnantibus humoribus in flatus reſolutis. Nota eſt quando coſtarum ſpuriarum tanta eſt extenſio, ut manum ſubdere vix poſſimus. Adſunt ingens anxietas, inquietudo, vigilia, dolor.

6. In infantum atrophia venter præter modum turget, corpus reliquum ſenſim ita exareſcit, ut inſtar ſceleti habeatur, alui quoque fluxus moleſtat: eſtque magis ablactatis familiaris, præſertim ſi nocte potus frigidus paulo liberalius concedatur.

7. Aphthæ ſunt puſtulæ ardentes, quæ linguam fauces & palatum obſident, & perquam familiares ſunt infantibus ex lacte acido & corrupto, præſertim ſi nutrices ſunt hypochondriacæ, vino deditæ, iracundæ, aluique obſtructionibus obnoxiæ.

8. Achores, vari aut tinea tubercula ſunt ulceroſa, & fiunt a vitio vel corruptione ſeri ſalſi, viſcidi, in glandulis & tubulis ſubcutaneis ſubſiſtentis. Debentur ut plurimum nimiæ voracitati & externo frigori.

9. Rachitis in Anglia ſolis infantibus olim familiaris, innotuit etiam noſtris regionibus; fit cum magna inæqualitate nutritionis partium, a ſucco nutritio viſcido non liberius ob ſpaſmos partium nervoſarum influente.

10. In rachitide nonnullæ partes indureſcunt, aliæ flacceſcunt & ſubſident. Ita fit abdominis intumeſcentia, thoracis vero anguſtia, caput eſt magnum, pedes extreme parvi, oſſa ſunt incurva, præſertim cubiti & tibiæ. In nonnullis ſpina dorſi varie inflectitur, ut pedibus vix inſiſtant. Duri etiam nodi circa articulos conſpiciuntur.

11. A primo ortu rarius affectus hic infeſtat, fre-

quentius mensibus aliquot elapsis, ad tertium vel quartum usque annum.

12. Sectis cadaveribus viscera ingentis magnitudinis, præsertim hepar, & glandulæ quoque in tumefactæ deprehenduntur, cerebrum autem duplo majus, quam ordinario esse solet.

13. Ab aeris vitio ac tempestatum mutatione dependent maxime catarrhales & serosi, item in cute residentes affectus, ut sunt coryzæ, gravedines, tusses, raucedines, crusta lactea, parotides, oculi & aures manantes, pectoris infarctus cum roncho & sibilo.

CVRATIO cum CAVTELIS.

1. In tussi & asthmate infantum adeo nil proficiunt dulcia, incrassantia & vulgaria pectoralia, ut potius noceant.

2. Sperma ceti cum oleo amygdalarum dulcium & saccharo canto, addito croco & guttulis aliquot olei anisi, ad acrimoniam demulcendam instar omnium esse possunt.

3. Interius pulveres absorbentes cum radice irid. Florentinæ, & elixir carminativum balsamicum, quod compositum est ex tinctura tartari, ess. gummi ammoniaci, myrrhæ, croci, nucistæ, corticum aurantiorum, spiritu salis ammoniaci anisato egregie voto satisfacient.

4. Exterius inunctiones cum axungia humana & spiritu salis armoniaci, itemque clysteres ex carminativis & emollientibus suppetias ferent exoptatas.

5. In inflatione ventriculi & asthmate a lacte coagulato, stagnante vel acri visciditate præcordiales nervos vellicante ortis, cum fructu datur lene emeticum ex grano dimidio vel quarta parte tartari emetici cum soluta manna paratum.

6. In asthmate, quod fit ab repulsa materia, egregia

gia ſunt veſicatoria nuchæ appoſita.

7. In atrophia ea, quæ aperiunt obſtructas glandulas, ut arcanum duplicatum, tinctura martis Zwelferi, terra foliata tartari, ſolutio oculorum cancri provide data, uſus ſunt non contemnendi. In macie, quæ fit ab obſtructione pororum cutis, emollientia balnea nec non frictiones cum aqua & farina valde proſunt.

8. Saccharum lactis in cremore hordei ſolutum, in acie datum, peculiaris efficaciæ obſervatur.

9. In externis cutis affectibus nocent omnia oleoſa & quæ poros obſtruunt: proſunt vero infuſa ſanguinem depurantia, abſorbentia, & laxantia ex mercurio dulci, rhabarbaro & manna conflata.

10. In rachitide, quæ lentorem humorum reſolvunt & obſtructiones reſerant, omne punctum ferunt. Unde tinctura tartariſata, tinctura antimonii acris, infuſum ſanguinem purificans, balnea emollientia, cinnabarina, quæ tutiora ſunt quam mercurialia, ad curam perficiendam optimam locabunt operam.

11. In aphtis prodeſt externe ſuccus raparum cum vitello ovi & ſaccharo ſubactus, cremor etiam lactis cum tantillo nitri mixtus. Interne decoctum cornu cervi dandum & alvus manna & nitro expedienda eſt.

12. In catarrhalibus defluxionibus, manantibus oculis & auribus, raucedine, tuſſi & coryza nutricibus infuſa ſanguinem & lympham diluentia ex rad. liquiritiæ cort. & ligno ſaſſafras, ſemine fœniculi, nec non pillulæ de ſuccino Cratonis & elixir pectorale ſuperius deſcriptum offerre oportet. Infanti vero pulvis ex iride Florentina, lacte ſulfuris, antimonio diaphoretico, lapidibus cancrorum, croco & oleo aniſi præbendus eſt.

13. Quan-

13. Quando nares obstructæ sunt, ut respiratio aliquantum obstruatur, butyrum vel etiam aquam majoranæ naribus admovere oportet.

14. Parotides exigunt interne remedia resolventia, ut tincturam sulfuris antimonii cum Essentia succini vel croci mixtam, exterius vero emplasto diachylo simplici & cataplasmate emolliente, si tumor renuit discuti, ad maturitatem perducendus est.

15. Quando purpura infans afficitur, quod non raro fit ex salacium nutricum lacte, vel quando acida & vinum crebrius assumunt, tunc absorbentia & acorem temperantia nutrici & infanti dare debemus: & magnesiæ albæ pulvis, dum blande laxat, non inconveniens est.

16. Quandocunque a nutricibus impurissima veneris lue infectis teneri infantes inficiuntur & maligna vlcera acquirunt, antimoniata ex regulo antimonii medicinali, tinctura antimonii tartarisata, & acris, cum essentia lignorum, nutrici prodest. Deinde mercurio dulci bene præparato & extracto rhabarbari nutrix & infans purgandi sunt, & infusum seu potius decoctum lignorum temperatius potui nutrici datum lymphæ vitia egregie corrigit.

17. De variolis & morbillis, huic ætati valde congruis & familiaribus morbis, egimus in disputatione quam de febribus, earumque clinica praxi, conscripsimus.

18. Ultimo loco monendum, quod quo accuratiori diæta vtuntur nutrices, & ab animi affectibus sibi temperant, motu corpus exercent, acidis & spirituosis abstinent, nec corpus refrigerant, & cibos bene nutrientes cum sufficienti tenui potu assumunt: eo firmiori lactentes infantes frui valetudine.

)o(